

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 126/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. marca 2009 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., Ž., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2 a 7 a čl. 19 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície Ž. a Okresnej prokuratúry M. v súvislosti s vyšetrovaním jeho duševného stavu v trestnej veci vedenej pod ČVS: OÚV-309/10-ZA-2002 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. januára 2009 doručená sťažnosť J. M., Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2 a 7 a čl. 19 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného

zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície Ž. (ďalej len „OR PZ“) a Okresnej prokuratúry M. (ďalej len „okresná prokuratúra“) v súvislosti s vyšetrením duševného stavu sťažovateľa v trestnej veci vedenej pod ČVS: OÚV-309/10-ZA-2002.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uzneseniami OR PZ (pôvodne Okresného úradu vyšetrovania Ž.) ČVS: OÚV-309/10-ZA-2002 z 12. marca 2002 a z 10. apríla 2002 bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a pre trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona.

V uvedenej trestnej veci sudca Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) pre prípravné konanie vydal 15. marca 2002 pod sp. zn. 28 Tp 44/02 písomný príkaz na vyšetrovanie duševného stavu sťažovateľa podľa § 116 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov, na základe ktorého bol u sťažovateľa vyšetrený duševný stav pribratými znalcami MUDr. K., MUDr. Š., Mgr. K. a MUDr. J.

Na základe vykonaného dokazovania okresný súd rozsudkom č. k. 1 T 185/02-527 z 11. marca 2004 uznal sťažovateľa za vinného zo spáchania trestných činov, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie uzneseniami OR PZ ČVS: OÚV-309/10-ZA-2002 z 12. marca 2002 a z 10. apríla 2002. Z dôvodu odvolania sťažovateľa proti predmetnému odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu bol tento rozsudok zrušený uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 To 196/04 z 9. júna 2004 z dôvodu zistenia podstatných procesných väd v postupe okresného súdu, ktorý vyhláseniu rozsudku predchádzal, pričom jednou z týchto väd bola aj pochybnosť krajského súdu o nezáujatosti znalcov (MUDr. Š. a Mgr. K., ktoré boli pribraté na vyšetrovanie duševného stavu sťažovateľa a vyšetrovali v tej istej veci aj poškodenú). Krajský súd vrátil vec „*prokurátorovi na došetrenie*“.

Následne vyšetrovatel'ka OR PZ uznesením sp. zn. ČVS: OÚV-309/10-ZA-2002 z 12. januára 2005 pribrala na základe písomného príkazu sudcu sp. zn. 28 Tp 44/02 z 15. marca 2002 na opätovné vyšetrenie duševného stavu s'ťažovateľa iných znalcov, a to MUDr. S. , MUDr. P. a PhDr. Š.

S'ťažovateľ namieta, že opätovné vyšetrenie jeho duševného stavu bolo nezákonné, pretože na takýto postup chýbal písomný príkaz sudcu, keďže podľa jeho názoru písomný príkaz sudcu na vyšetrenie duševného stavu sp. zn. 28 Tp 44/02 z 15. marca 2002 bol „vyčerpaný“ už pri prvom vyšetrení jeho duševného stavu, a teda tento príkaz bol podľa s'ťažovateľa už nepoužiteľný pri opätovnom nariadení vyšetriť jeho duševný stav. Vzhľadom na uvedené považuje s'ťažovateľ znalecký posudok vypracovaný pri opätovnom vyšetrení jeho duševného stavu za nezákonný dôkaz. Súčasne s'ťažovateľ v s'ťažnosti namieta, že z uvedeného uznesenia krajského súdu nevyplýva, že by mal byť u s'ťažovateľa opätovne vyšetrený duševný stav.

S'ťažovateľ ďalej dodal, že: *„S'ťažovateľ uvádza, že príkaz súdu je úkonom, ktorý stráca automaticky platnosť po jeho vykonaní!*

Kedže s'ťažovateľovi už bol vyšetrený duševný stav, príkaz na vyšetrenie duševného stavu z 15. 3. 2002 č. 28 Tp 44/02 stratil platnosť vykonaním už spomenutého úkonu trestného konania. Nakoľko však Krajský súd v Žiline vo svojom uznesení napáda zákonnosť uvedeného vyšetrenia duševného stavu, tento úkon možno opakovať, ale len po splnení zákonnej podmienky a to po vydaní opätovného príkazu na vyšetrenie duševného stavu s odôvodnením na spomínané uznesenie Krajského súdu.“

S'ťažovateľ tiež uviedol, že uvedené skutočnosti, t. j. nezákonné opätovné vyšetrenie duševného stavu, namietal už v prípravnom konaní, avšak bezúspešne. Rovnako bol s'ťažovateľ podľa jeho tvrdení neúspešný aj pri použití prostriedkov nápravy priznaných mu zákonom č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, keď mu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) listom č. k. IV/1 GPt 242/06-14 z 5. mája 2006 oznámila, že jeho námietky týkajúce sa opätovného vyšetrenia jeho duševného stavu sú nedôvodné, pričom v predmetnom liste bolo s'ťažovateľovi súčasne

oznámené, že rovnaké stanovisko zaujala generálna prokuratúra už v liste sp. zn. IV/1 GPt 33/06 z 3. marca 2006, pričom na tomto stanovisku zotrvala a sťažovateľovi oznámila, že jeho podnet odkladá a nové podnety v tejto veci bude vybavovať, iba ak budú obsahovať nové skutočnosti.

Napokon, po vrátení veci na došetrenie prokurátor okresnej prokuratúry po doplnení dokazovania podal na sťažovateľa 23. augusta 2005 obžalobu pre trestné činy, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie uzneseniami OR PZ ČVS: OÚV-309/10-ZA-2002 z 12. marca 2002 a z 10. apríla 2002. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že listom zo 7. novembra 2005 požiadal okresný súd konajúci o obžalobe, aby preskúmal, či opätovné vyšetrenie jeho duševného stavu bolo zákonné. Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd nariadil vo veci jeho obžaloby termín pojednávania na 19. december 2008, sa sťažovateľ domnieva, že okresný súd je tohto názoru, že opätovné vyšetrenie jeho duševného stavu považuje za zákonné, a preto sa domáha ochrany ním označených práv sťažnosťou podanou ústavnému súdu.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo J. M. podľa čl. 17 ods. 2, ods. 7, čl. 19 ods. 1, 2, 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo podľa čl. 8 ods. 1, 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva PZ Úradu justičnej a kriminálnej polície v Ž. a Okresnej prokuratúry v M. v trestnej veci vedenej pod sp. zn. ČVS: OÚV-309/10-ZA-2002 v súvislosti s vyšetrením jeho duševného stavu porušené bolo.

2. J. M. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 000 Sk (slovom dva milióny slovenských korún) - t. j. 66 387,84 € euro ako náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré sú mu povinný vyplatiť Okresné riaditeľstvo PZ Úradu justičnej a kriminálnej polície v Ž. a Okresná prokuratúra M. nerozdielnym dielom do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu slovenskej republiky(...)

3. Okresné riaditeľstvo PZ Úradu justičnej a kriminálnej polície v Ž. a Okresná prokuratúra M. sú povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia J. M. nerozdielnym dielom

v lehote 15 dní advokátovi ustanovenému Ústavným súdom Slovenskej republiky od právoplatnosti nálezu.“

Súčasne sa sťažovateľ domáhal toho, aby mu bol v konaní pred ústavným súdom ustanovený právny zástupca.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstata námietok sťažovateľa spočíva v jeho tvrdení, že znalecký posudok o opätovnom vyšetrení jeho duševného stavu, ktoré malo byť podľa neho nariadené bez písomného príkazu sudcu pre prípravné konanie, je nezákonným dôkazom. Písomný príkaz sudcu pre prípravné konanie sp. zn. 28 Tp 44/02 z 15. marca 2002 na vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa bol podľa sťažovateľa v čase opätovného nariadenia vyšetrit' jeho

duševný stav uznesením OR PZ ČVS: OÚV-309/10-ZA-2002 z 12. januára 2005 už neplatný, pretože na základe neho bol už jeho duševný stav raz vyšetrený, takže po jeho použití už stratil platnosť a nebolo možné ho použiť ešte raz. Podľa sťažovateľa OR PZ, ktorého vyšetrovateľka nariadila opätovné vyšetrenie jeho duševného stavu, ako aj okresná prokuratúra, ktorej prokurátor aj napriek uvedenému nezákonnému dôkazu podal na sťažovateľa obžalobu, svojím postupom porušili sťažovateľom označené práva zaručené v ústave a dohovore.

V súvislosti s uvedenými námietkami sťažovateľa, ktorý sa domnieva, že v dôsledku postupu orgánov činných v prípravnom trestnom konaní (t. j. OR PZ a okresnej prokuratúry) je konanie o obžalobe proti nemu založené na nezákonnom dôkaze, ktorým má byť znalecký posudok o opätovnom vyšetrení jeho duševného stavu, ústavný súd podotýka, že je predovšetkým v právomoci okresného súdu, ktorý o obžalobe proti sťažovateľovi koná pod sp. zn. 5 T 143/05, aby posúdil, resp. vyhodnotil zákonnosť dôkazov v predmetnej trestnej veci a aby na základe toho vo veci rozhodol.

Podľa zistenia ústavného súdu v trestnej veci sťažovateľa vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 5 T 143/05 nebolo dosiaľ okresným súdom rozhodnuté, takže sťažovateľ sa môže domáhať ochrany ním označených práv v ešte prebiehajúcim konaní pred okresným súdom. Ak sa sťažovateľ bude aj po rozhodnutí okresného súdu domnievať, že toto rozhodnutie je založené na nezákonnom dôkaze, má možnosť domáhať sa ochrany jeho práv prostredníctvom využitia riadneho opravného prostriedku (odvolanie) proti rozhodnutiu okresného súdu. V prípade nespokojnosti sťažovateľa aj s rozhodnutím odvolacieho súdu z dôvodu ním tvrdenej nezákonnosti dôkazu má sťažovateľ navyše podľa § 371 ods. 1 písm. g) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (v znení zákona č. 650/2005 Z. z.) - (ďalej len „Trestný poriadok“) v spojení s § 566 ods. 3 Trestného poriadku k dispozícií aj mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie).

Podľa ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená.

Podľa ustanovenia § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa ustanovenia § 370 ods. 2 Trestného poriadku ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, dovolanie sa podáva najneskôr do troch rokov od doručenia rozhodnutia súdu.

Podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 566 ods. 3 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti rozhodnutiam, ktoré nadobudli právoplatnosť po nadobudnutí jeho účinnosti (t. j. po 1. januári 2006).

Z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. V danom prípade je z už uvedených dôvodov v právomoci všeobecných súdov poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa zaručeným v ústave a dohovore.

Ústavný súd nie je teda oprávnený a povinný poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ môže domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania je podmienené vyslovením porušenia práv alebo slobôd sťažovateľa (§ 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa tou časťou sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhal ich priznania, nezaoberal. Rovnako z dôvodu odmietnutia sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2009